

DATOS IDENTIFICATIVOS

Actividades físicas e de aventura no medio natural

Materia	Actividades físicas e de aventura no medio natural			
Código	P02G050V01801			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Prieto Lage, Iván Alonso Fernández, Diego Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego Prieto Lage, Iván Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es diego_alonso@uvigo.es ivanprieto@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			

Descrición xeral A materia «Actividades físicas e de aventura no medio natural» impártese no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Nesta materia dáse unha visión xeral das actividades e deportes na natureza. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito das actividades e deportes na natureza, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través das actividades máis representativas.

Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, debido a que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito das actividades e deportes no medio natural, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
C25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas

C26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
C29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B18	
2. O alumnado será capaz de coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional das actividades no medio natural	B13	C22
3. O alumnado será capaz identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas das actividades no medio natural		C25 C26
4. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os fundamentos das actividades na natureza	B26	
5. O alumnado será capaz de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas na contorna natural		C26 C29
6. O alumnado será capaz de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuales das persoas	B15	C25
7. O alumnado será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade no medio natural	B9	C26 C29
8. O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B24	
9. O alumnado será capaz de mostrar habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo	B25	
10. O alumnado será capaz de adaptarse as novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma	B26	

Contidos

Tema	
1. Fundamentos teóricos das actividades físicas no medio natural: orientación e bases cartográficas, planificación de itinerarios, seguridade, e outros fundamentos teóricos relacionados.	1.1. Fundamentos teóricos 1.1.1. Concepto de Actividades Físicas no medio Natural 1.1.2. Xeneralidades 1.1.2.1. Que son as AFMN 1.1.2.2. Organización e regulación das AFMN

2. Actividades físico deportivas no medio natural: actividades de permanencia, sendeirismo, deporte de orientación, escalada e outros deportes de aventura.
- 2.1. Sendeirismo e montañismo
 - 2.1.1. Montañismo e trekking: concepto e lugar na evolución dos deportes de montaña
 - 2.1.2. Medio ambiente de montaña
 - 2.1.3. Metereoloxía
 - 2.1.4. Formación técnica
 - 2.1.5. Preparación e desenvolvemento dunha actividade
 - 2.1.6. Orientación e cartografía
 - 2.1.7. Técnicas de acampada e vivac
 - 2.1.8. Seguridade
 - 2.1.9. Desenvolvemento profesional
 - 2.2. Orientación
 - 2.2.1. Introducción á orientación: xeneralidades
 - 2.2.2. Representación gráfica e interpretación de debuxos ou esquemas
 - 2.2.3. Cartografía. Introducción á interpretación de mapas elaborados (topográficos e/ou de orientación).
 - 2.2.4. Utilización do compás
 - 2.2.5. Orientación.
 - 2.2.6. Aplicación no ámbito educativo
 - 2.2.7. Organización de actividades de orientación e seguridade.
 - 2.3. Técnicas de aire libre
 - 2.3.1. Actividades Físicas no Medio Natural. Xeneralidades
 - 2.3.2. Ámbitos de aplicación das Actividades ao aire libre
 - 2.3.3. Aplicación ao ámbito escolar
 - 2.3.4. AFMN. Contorna profesional
 - 2.3.5. Organización de actividades e seguridade
 - 2.4. Escalada e técnicas con cordas
 - 2.4.1. Introducción á escalada: xeneralidades (tipos)
 - 2.4.2. Aspectos técnicos da escalada
 - 2.4.3. Cabuxería.
 - 2.4.4. Seguridade: normas básicas
 - 2.4.5. Aplicación no ámbito escolar
 - 2.5. Organización de actividades
 - 2.5.1. Organización dun proxecto de actividades no medio natural
 - 2.5.2. Organización dunha ruta de sendeirismo. Seguridade
 - 2.5.3. Organización de AFAMN na educación non formal
 - 2.5.4. Organización de AFAMN na educación formal
 - 2.6. Bicicleta de montaña
 - 2.6.1. A bicicleta e o ciclismo
 - 2.6.2. Conducir e circular en bicicleta. Normas de seguridade
 - 2.6.3. Axuste e mantemento da bicicleta
 - 2.6.4. Mecánica da bicicleta
 - 2.6.5. Rutas en bicicleta de montaña. Seguridade
 - 2.6.6. Actividades recreativas en bicicleta de montaña. Organización e seguridade
 - 2.7. Outras actividades de aventura no medio natural
 - 2.7.1. Introducción ao tiro con arco
 - 2.7.2. Introducción ao surf
 - 2.7.3. Seguridade: normas básicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	0	21
Resolución de problemas de forma autónoma	0	24	24
Traballo tutelado	1.5	31.5	33
Prácticas de laboratorio	27	0	27
Exame de preguntas obxectivas	3	42	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo que se combinarán con actividades interactivas en gran grupo para os estudantes que asistan a clase.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan exercicios relacionados coa materia. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	Rexistro e análise por parellas ou pequenos grupos (a decisión do profesorado) dunha ruta por Galicia/España. Exportación das rutas a Wikiloc, análises MIDE e valoración dos requirimentos enerxéticos e condicionais. Elaboración dun informe da ruta.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (pavillón da facultade ou exteriores).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio (no pavillón ou nos exteriores da Facultade), como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Traballo tutelado	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Durante algunhas clases teóricas realizaranse exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da posición en devandita actividade. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7,8 e 10	5	B9 B13 B15 B18 C22 C25 C26 C29
Resolución de problemas de forma autónoma	Haberá 12 cuestionarios/tarefas en Moovi. Tras realizar todas as actividades propostas, se a media é inferior a 7,5 puntos, a puntuación deste apartado será de 0 puntos. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7 e 10	24	B9 B13 B15 B18 C22 C25 C26 C29
Traballo tutelado	Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa creación dunha ruta ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,4,5,9 e 10	22	B18 B25 B26 C26
Prácticas de laboratorio	Asistencia e realización das 12 clases prácticas da materia. O estudante que teña 3 faltas ou máis perderá a avaliación continua (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-). Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,3,4,5,6,8,9 e 10	24	B9 B15 B18 B24 B25 B26 C25 C26 C29
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7 e 10	25	B9 B13 B15 B18 C22 C25 C26 C29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o estudantado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

CONVOCATORIA de 2º CUADRIMESTRE (maio-xuño)

Estudiantado de **AVALIACIÓN CONTINUA** (cualificacións e CRITERIOS para cumprir a avaliación continua):

- Realización de **exercicios interactivos en gran grupo** durante algunhas clases teóricas a través da app Kahoot, onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación na devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 5% da nota final.
- **Cuestionarios/tarefas en Moovi.** A cualificación dos cuestionarios/tarefas supón un 24%. Haberá 12 cuestionarios/tarefas. Tras realizar as actividades propostas, se o estudante ten unha media inferior a 7,5 puntos, este apartado computará 0 puntos.
- **Asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas.** A cualificación das mesmas supón un 24%. O estudante que teña 3 faltas ou máis (hai que participar polo menos en 9) deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automaticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación NON continua (non hai ningunha posibilidade de xustificar unha falta de asistencia; por iso é polo que se poidan ter ata dúas). O estudante que asista á práctica pero NON a realice non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero na devandita sesión (por tanto, non aumenta puntuación). Como en principio hai 12 prácticas, cada unha terá un valor dun 2% da nota final. No caso de que, por festivo, houbese un menor número de prácticas, ese 24% reduciríase un 2% por cada práctica que non houbese, pasando esa porcentaxe ao exame de preguntas obxectivas. A práctica de surf é voluntaria, por tanto non se considera falta se non se asiste, pero se o estudante realízaa puntuaralle.
- **Traballo tutelado** sobre a creación dun roteiro ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc e baixo unha serie de parámetros establecidos polo profesorado. A cualificación deste traballo supón un 22%. Será un traballo en grupos de catro persoas.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 25%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final. Suspende este exame (con menos dun 4) non implica perder a avaliación continua.

Un estudante supera a materia cando obtívese un mínimo de cinco sobre dez na suma dos apartados anteriores.

Se na convocatoria de 2º cuatrimestre (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua, deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación non continua.

Estudiantado de **AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-** (para o estudiantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte teórica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte práctica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Traballo tutelado.** A cualificación supón un 34%. Entrega do traballo sobre a creación de roteiros ao aire libre. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do traballo compute na cualificación final.

A cualificación final da materia obterase realizando a suma das tres partes. Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez, coa condición de que superase as tres probas.

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (xuño-xullo)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (gárdanse as cualificacións da avaliación continua da convocatoria de 2º cuatrimestre).

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA (setembro)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (non se gardan as cualificacións da avaliación continua doutras convocatorias).

Publicación das cualificacións e exames oficiais

As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VIGO, M., **Manual para dirigentes de campamentos organizados**, Stadium, 2005

BERNAL RUIZ, J., **Organización de campamentos en la escuela**, Wanceulen, 2002

COLORADO, J., **Montañismo y Trekking. Manual completo**, Manuales Desnivel, 2010

SANTOS PASTOR, M. L., **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, Wanceulen, 2002

MURCIA, M., **Prevención, seguridad y autorescate**, Desnivel editorial, 2001

VARIOS, **Señalización de Senderos**, FEDME, 2009

EEAM, **Escuela Española de alta montaña. Certificado de iniciación al montañismo**, Barrabés editorial, 2001

MILSON, F., **El libro de la bicicleta de montaña: mantenimiento y reparación**, OMEGA, 2009

Granero Gallegos, A., Baena Extremera, A., **Actividades físicas en el medio natural: Teoría y práctica para la Educación Física**, Wanceulen, 2010

Bibliografía Complementaria

Rojas Pedregosa, P., **La bicicleta y su desarrollo práctico en Educación Secundaria**, Wanceulen, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

1. Cada semana, o estudiantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia, así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir a devanditas clases.

2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (catro persoas) para a realización do traballo da materia.

3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación do exame.

4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.

5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.

6. Realizar o traballo da materia ao longo do cuadrimestre. Na primeira semana da materia daranse as directrices de como se debe realizar devandito traballo. Por tanto, recoméndase a asistencia á clase teórica.

7. Recoméndase consultar o blog da materia para ampliar información: <https://afamnuvigo.blogspot.com/>
